



Kuopion kaupungin lausunto HE 30/2015 vp Hallituksen esitys eduskunnalle valtion talousarvioksi vuodelle 2016

Teema: Nuorisotakuun toteuttaminen ja etsivä nuorisotyö

Nuorisotakuun ja etsivän nuorisotyön nykytilanne Kuopiossa

Nuorisotakuun toteuttaminen on edennyt valtakunnallisten mittareiden valossa Kuopiossa hyvin. Vuoden 2015 aikana tilanne on kuitenkin kääntynyt huonompaan suuntaan. Nuorten työttömien määrä on kasvanut lähes 300:lla verrattuna aikaisempaan vuoteen. Asia on ollut esillä myös nuorten monialaisessa ohjaus- ja palveluverkostossa (nuorisotakuun seurantaryhmä) ja syyksi tähän on katsottu yleinen heikko taloustilanne ja esimerkiksi te-toimiston määrärahojen väheneminen.

Peruskoulun päättäneistä n. 100 ei jatka Kuopiossa tutkintotavoitteeseen koulutukseen (n. 10 %). Lähes kaikki saavat kuitenkin paikan muista palveluista, esim. 10-luokalta, starttivalmennuksesta, valmentavasta koulutuksesta jne. Koulutustakuu on siis toteutunut Kuopiossa toistaiseksi hyvin. Huolestuttavana piirteenä Kuopiossa nousee esille kuitenkin ammatillisen 2. asteen opintojen keskeyttäneiden määrä, n. 300 opiskelijaa vuosittain. Lisäksi on nuorten ryhmä (n. 90 nuorta vuosittain), jotka ovat hakeneet ammatilliseen koulutukseen ja saaneet paikan, mutta eivät aloita opintoja. Kuopiossa on myös arviolta 850 ns. Neet-nuorta, jotka ovat 15–29 -vuotiaita ja eivät ole töissä tai eläkkeellä eivätkä opiskele.

Kaupungin hyvinvointiryhmä seuraa säännöllisesti sähköisen hyvinvointikertomuksen indikaattoritietoja. Lasten ja nuorten hyvinvoinnin edistäminen on ollut jo usean vuoden ajan kaupungin hyvinvoinnin edistämisen painopisteitä. Kuopiossa on analysoitu myös palveluiden laatua ja tehty suunnitelma kaupungin palveluiden uudelleen organisoimiseksi monialaisen yhteistyön näkökulmasta. Vuoden 2016 kaupunkitasoisena tavoitteena on organisoida lasten, nuorten ja perheiden palvelut uudelleen ns. elämäntaakkarimallin mukaisesti. Tavoitteena on saada palvelurakenne vastaamaan kokonaisvaltaisemmin asiakkaiden tarpeisiin ja yksinkertaistaa palveluita asiakkuuksien näkökulmasta sekä lisätä palveluiden vaikuttavuutta ja tuottavuutta.

Kuopion kaupunki näkee hyvänä asiana kokeilumyönteisen kulttuurin sisällyttämisen hallitusohjelmaan sekä tavoitteen monialaisen palveluperiaatteen kehittämisestä. Kaupunki on mukana Valtiovarainministeriön kuntakokeilussa sekä valvonnan toimintamallin että hyvinvoinnin integroidun toimintamallin osalta vuosina 2014–2016.

Hyvinvoinnin integroidun toimintamallin Kuopion kokeilussa kehitetään 16–29- vuotiaiden nuorten palvelukokonaisuutta sovittamalla yhteen sosiaali- ja terveystaloudelliset palvelut, opiskelu- ja nuorisopalvelut sekä psykiatrian keskuksen- ja ostopalvelut (Päihdepalvelusäätiö, Vamos Kuopio). Tämä tapahtuu nimeämällä kokeiluun osallistuville nuorille henkilökohtainen vastuutyöntekijä sekä käyttöönottamalla



ammattilaisen ja nuoren yhteiskäyttöön tarkoitettu sähköinen hyvinvointisuunnitelma (palvelusuunnitelman yhdistelmä) ja muita sähköisiä asiointipalveluita. Tavoitteena on kehittää asiakaskeskeistä toimintakulttuuria ja monialaisen yhteistyön käytänteitä.

Sosiaali- ja terveysministeriö kilpailutti v. 2014 vaikeassa asemassa olevien nuorten toimintakonseptin valtakunnallistamisen. Vamos-palvelukokonaisuus oli yksi kilpailutuksen valituista hankkeista. Vamos Kuopio -mallin toteutus on käynnistetty Kuopiossa syyskuussa 2014 STM:n pilottirahoituksella ja toiminta jatkuu 30.6.2016 saakka Euroopan sosiaalirahaston rahoituksella. Tällä toimintamallilla pyritään Kuopiossa vastaamaan nuorisotakuun kuntoutukselliseen osaan. Vamos Kuopio -malliin ollaan myös suunnittelemassa ns. yhden luukun palvelua (Ohjaamo), jolla pyritään saamaan kaikki nuoret ns. matalan kynnyksen palvelun piiriin.

Etsivä nuorisotyö on Kuopiossa organisoitu siten, että kaupungin palveluksessa on yhteensä yhdeksän työntekijää. Tukeva työvalmennus- säätiöllä työskentelee lisäksi kaksi etsivää nuorisotyöntekijää. Nuorisotyöntekijät saavat vuosittain n. 450 "huoli nuorista"- ilmoitusta. Etsivä nuorisotyö saa kontaktin kaikkiin ilmoitettuihin nuoriin ja palveluohjauksen sekä pidempikestoisen toiminnan piirissä on vuosittain n. 350 nuorta.

Nuorisotyöntekijät ohjaavat nuoria mm. työpajoille, starttipajalle, te-toimiston palveluihin, mt- ja päihdepalveluihin, Vamos-palveluihin. Osa nuorista jää etsivän työn yksilö- tai pienryhmätoimintaan pidemmäksikin aikaa, koska kynnys eteenpäin siirtymiseen ja palveluverkostoon luottamiseen vaatii usein pitkäkestoista työtä. Toiminta tähtää nuoren omaan aktiivisuuteen elämässään ja hyvinvoinnissaan. Haasteena etsivän työn osalta on ollut lähinnä se, että nuoren motivoituttua, palveluun pääseminen on voinut pitkittyä.

Nuorisotakuun ja etsivän nuorisotyön tulevaisuus Kuopiossa

Kuopion kaupungin taloustilanne on huolestuttava ja tällä hetkellä olemme tilanteessa, jossa on tehtävä nopeita ratkaisuja palveluiden ja palvelun laadun suhteen. Olemme pystyneet pitämään palveluiden tason toistaiseksi valtakunnallisesti hyvällä tasolla, mutta tulevaisuus ei näytä hyvältä. Valtion talousarvion etsivään nuorisotyöhön ja nuorisotakuuseen kohdistuvat leikkaukset vuodelle 2016 tulevat aiheuttamaan todennäköisesti sen, että kaksi etsivää nuorisotyöntekijää vähenee kokonaisresurssista. Te-toimiston heikentynyt palvelu on vaikuttanut erityisen huolestuttavasti nuorten työllisyyspalveluiden tarjontaan ja laatuun.

Valtakunnallisesti Kuopion työttömyysaste on suurten kaupunkien parhaimmistoa, mutta erityisesti nuorisotyöttömyys on Kuopiossakin kasvussa. Kuopion työttömyysaste oli tämän vuoden syyskuussa 13 %. Suhteellinen nuorisotyöttömyys oli samaan aikaan 17,2 % (Työhallinnon tilasto).

Kuopion kaupunki on sitoutunut Vamos Kuopio- mallin rakentamiseen ja tavoitteena on kehittää nuorten palveluita monialaisesti sekä löytää pysyvä ratkaisu organisatorisesti. Samaa tavoitetta kohden pyritään myös kuntakokeiluhankkeiden avulla. Tavoitteena on saada aikaiseksi palvelujen vaikuttavuuden ja tuottavuuden parantumista. Myös etsivä nuorisotyö on periaatteessa korjaavaa palvelua, johon nuori



joutuu turvautumaan esimerkiksi opintojen keskeytyessä. Nuorten valmiuksia pärjätä uravalinnassa ja jatko-opinnoissa tulee kehittää yhdessä opetuksen järjestäjien kanssa.

Kuopion kaupungin ensi vuoden talous- ja toimintasuunnitelmaan sisältyy tavoitteena lasten, nuorten ja perheiden palveluiden uudelleen organisointi ennakoiden myös tuleva Sote -ratkaisu. Kuopion kaupunki pitääkin tärkeänä, että tulevasta uudistuksesta saataisiin päätöksiä mahdollisimman pian.

Hallituksen esitys eduskunnalle valtion talousarvioksi vuodelle 2016 pitää sisällään hyvänä asiana nuoria koskevan yhteisötakuun ajatuksen. Esimerkiksi monialaisen yhteistyön lisääminen, parhaiden käytänteiden levittäminen valtakunnalliseksi ja yhden luukun periaate ovat tavoitteita, joita ollaan Kuopiossakin parhaillaan kehittämässä. Samanaikainen nuorisotyöttömyyden kasvu, etsivän nuorisotyön ja nuorisotakuuseen ohjatun rahoituksen vähentäminen herättävät kuitenkin huolen siitä, miten näihin positiivisiin tavoitteisiin voidaan päästä. Myös tästä syystä kuntien velvollisuuksien ja tehtävien vähentäminen nähdään kiireellisenä ja välttämättömänä.

Kuopion kaupunki kiittää mahdollisuudesta päästä kertomaan Kuopion tilanteesta ja on valmis tarvittaessa antamaan lisätietoa asiasta.

Kuopiossa 20.10.2015

Pekka Vähäkangas

Palvelualuejohtaja

Juha Parkkisenniemi

Kasvun ja oppimisen tuen johtaja